PMAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68 NR. 2 2015

Krönika
Daniel Suhonen

Tankar om landsbygden
Sven-Erik Bucht

Ordförande har ordet
Fem eller sex skiftlag i framtiden

ORDFÖRANDE HAR ORDET ALEKSANDAR SRNDOVIC

Avtalsrörelse 2016

Avtalsrörelsen 2016 närmar sig som en storm. Arbetsmarknadens parter, arbetare och arbetsgivare, förbereder sig på varsin sida inför förhandlingar om det nya avtalet som reglerar löner och arbetsförhållanden för mer än 2,8 miljoner löntagare på den svenska arbetsmarknaden. Allt tyder på att avtalsrörelsen kommer att bli väldigt turbulent och långt ifrån konfliktslös. Arbetsköparna har redan börjat argumentera för en 0 % lönehöjnings vision med argumenten att det saknas utrymme för löneökningar när inflationen är så låg. De använder sig av det idag traditionella hotandet - ”annars hotas jobben”. De vill helst överge den traditionella grundbulten i avtalsrörelsen att när arbetsmarknadens parter förhandlat om lönerna har man de senaste 20 åren alltid utgått från löneökningar om minst två procent. Som sagt de lägger skuld för det på Stefan Ingves och Riksbankens oförmåga att hålla inflationen på 2 %. Det låter som ett konstigt argument för mig, med tanke på att just själve Stefan Ingves och Riksbanken gör en bedömning att den idag låga inflationen är uppe i två procent redan 2016. LO och Pappers har ingen anledning att inte lita på Riksbanken eller den Svenska avtalsmodellen som räddade svensk ekonomin efter 90-talets kris. Dessutom tycker vi att Svenskt Näringsliv borde städa framför egen dörr innan de begär nollavtal i årets löneförhandlingar. Att chefer ger varandra höga lönehöjningar är motbjudande. Det som SCA-skandalen har visat är demoraliserande. Hur många oupptäckta SCA liknande fall finns i landet? Svenskt Näringsliv borde göra något åt deras egna direktörers lönehöjningar först. Har man dessutom pengarna till att höja aktieutdelningar borde man avsätta pengar även till schysta lönehöjningar.

Svenskt Näringsliv borde göra något åt deras egna direktörers lönehöjningar först !

Den 3 juni kommer Pappers ombudsman Lasse Wåhlstedt till bruket för att diskutera avtalsrörelsen 2016 med oss.

ISS uppsägningar

Eländet slutar aldrig! Precis när vi trodde att vi kanske har fått lite lugnare tid framför oss kom en förhandlingsframställan från ISS. De informerade oss att de på grund av arbetsbrist tänker säga upp fem anställda på Pappers avtalsområdet. Tre som jobbar på fastighet och två på förrådet. Huvudorsak för uppsägningar är dåligt lönsamhet. Tilläggstjänsterna som gav företaget bra intäkter hittills har minskat radikalt. Det som är först på tapeten nu är konsekvensutredning. Vi måste tydligt se hur neddragningen påverkar organisationen och arbetssättet. Vi måste säkerställa att alla anställda som är kvar även efter den här processen har en dräglig arbetsmiljö. Det kan vi aldrig äventyra bort. Efter det påbörjar LAS förhandlingar. Vår utgångspunkt är turordningslistan. Vi hoppas på att ISS kommer att visa socialt ansvar som ett företag av den storleken borde visa! Företagspensioner och avgångsvederlag kan underlätta den här jobbiga processen. Vi måste snart bestämma vilket omställningsföretag som vi kommer att använda oss av för att försöka hjälpa de som lämnar företaget.

Fem eller sex skiftlag i framtiden

Fabriksledningen håller på och utreder möjligheten att ta bort ett skiftlag. Frågan är komplex eftersom den är kopplad till Åretruntdriftsuppgörelse. Färre skiftlag innebär inte bara fördelar för företaget utan får även alvarliga konsekvenser. Företaget informerar oss regelbundet om utredningen och har erbjudit oss möjligheten att vara med när man formulerar slutsatsen. Vi är gärna med och diskuterar frågan med dem.

Sommaren är egentligen här. Jag vill passa på och önska er många härliga baddagar och grillkvällar. Njut av semestern ordentligt!

Aleksandar

FRÅN FÖRBUNDET MATTS JUTTERSTRÖM

Nu är snart sommaren här och med den en välbehövlig vila efter en segsliten vinter, en vinter som kantas av många olika saker inom vårt förbund. Det jag främst tänker på är det utslag som vi får den 13 maj i frågan om kollektivavtalsbrott i Kvarnsveden. Frågan kan tyckas vara väldigt lokal för just Kvarnsvedens fabrik, men den gäller faktiskt alla arbetsplatser inom hela Pappers förbundsområde.

Saken var denna om arbetsgivaren ensidigt kan ändra i ett lokalt ingånget avtal, och vi har hela tiden med emfas hävdat att detta inte går, utan arbetsgivaren måste faktiskt vara överens med facket och medlemmarna om detta ska låta sig göras. Jag vet inte i skrivande stund hur det går, men om det skulle vara så att vi förlorar denna fråga, då måste vi mobilisera och rusta för strid och kamp i kommande avtalsrörelse för att säkerställa att lokalt ingångna avtal inte ensidigt kan sägas upp eller förändras utan överenskommelse.

Vi har funderat och analyserat vilka vägar vi ska ta, och jag kan lova er alla att vi har en plan, som ”Sickan” i Jönssonligan brukar säga. En plan för hur vi skyddar våra villkor, en plan för att skydda dig som medlem i Pappers. Om det nu skulle visa sig att arbetsdomstolens beslut går oss emot så kommer vi att rusta alla medlemmar och avdelningar för att ta ett avgörande kliv för att rätta till arbetsdomstolens beslut, detta ska ingen behöva tveka om, för vi är beredda.

Vi rycker allt närmare emot den avtalsrörelse som kommer i början på vintern 2016, och i år har alla fjorton LO-förbund enats om ett stort antal gemensamma mål för förhandlingarna om avtal och löner ända fram till år 2028. Det är unikt. Och jag vet att det kommer bli framgångsrikt. Det brukar det bli när nära 1,5 miljoner LO-medlemmar sätter ned foten på en och samma gång. Målen är satta för arbetarkollektivet som helhet. För alla som jobbar i våra yrken. Det är dessa områden det handlar om:

Begränsning av visstiderna. Sluta upp med SMS anställningar. Det får vara slut på daglöneriet!

Jämställda löner. Sluta undervärdera kvinnors arbete!

Balans mellan lön och vinst. Sänk avkastningskraven och öka löneandelen! Minska lönegapet mellan arbetare och tjänstemän! I dag är skillnaden historiskt hög i modern tid. Heltid ska vara normen för alla på arbetsmarknaden!

När det gäller visstidsanställningar är det ett fördärv för alla som hamnar i detta, otryggheten ökar, du kan inte planera din framtid på ett rimligt sätt.

När vi pratar om daglöneriet, så menar vi inhyrning via bemanningsföretag, detta fenomen ökar också inom pappersindustrin. När vi menar att jämställda löner är målet, att kvinnor och män ska värderas lika, för det kan inte vara rimligt att kvinnor ska tjäna sämre än män.

När vi tittar på skillnaden mellan arbetare och tjänstemän i lön så ser vi att denna ökar till förmån för tjänstemännen, det är inte heller rimligt. När vi ser hur vinstandelen i företagen har utvecklats och kapitalägarna tar en allt större del av den kakan så reagerar vi på samma sätt. Det är inte rimligt att lönerna ska vara en allt mindre del av bolagens omsättning.

Och självklart så ska heltid vara normen på svensk arbetsmarknad, det är en självklarhet att vi kan försörja oss på ett arbete. Om detta – och mycket mer ändå! – är alltså alla fjorton förbund enade. Om detta kommer avtalsrörelserna framöver att handla. Och vi kommer inte att ge oss.

För vi vet att tillsammans är vi starka. Tillsammans kommer vi förändra svensk arbetsmarknad i RÄTT riktning. Tillsammans är ”måttet av vår förmåga” mycket stort!

Arbetsplatsen, arbetsmarknaden, samhället eller hela världen – inget kan vi förändra på en dag eller med ett trollslag. Allt kräver strategi och uthållighet. Klokskap och styrka.

Ha en trevlig sommar och njut av ledigheten att få komma ut från mörka och varma fabrikslokaler till ljus och frisk luft.

Matts Jutterström, Förbundsordförande

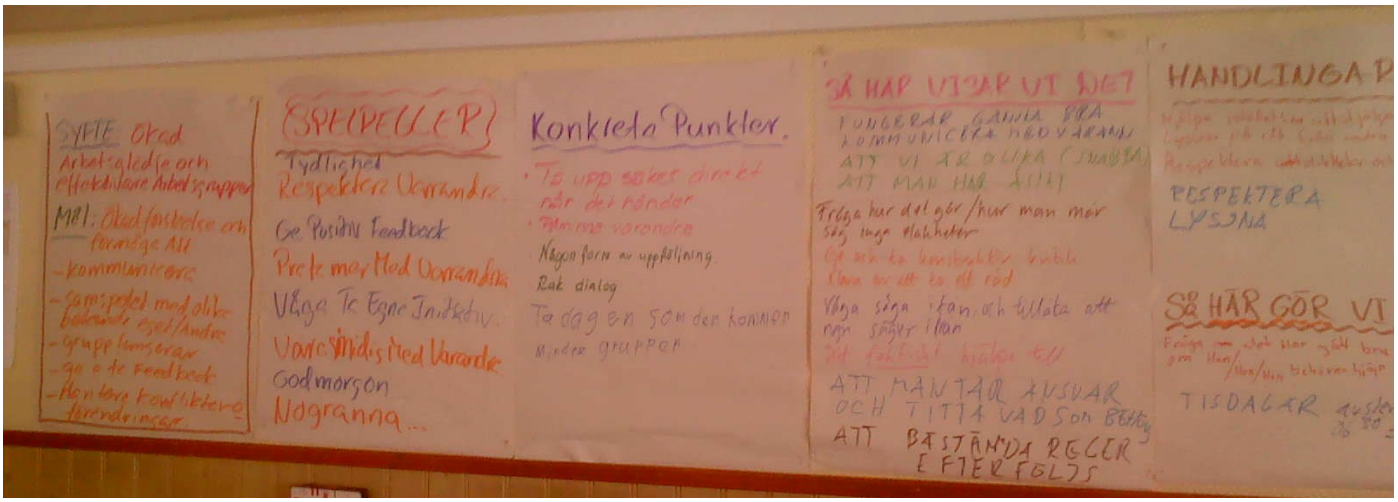

Hamnen byggs 1913

Dåtid och nutid i hamnen

Det är flera som firar 100 år i år – facket, bruket och postadressen Hallstavik. Hundra år är en aktningsvärd ålder för en människa men även för en fackförening. Men vem är det som fyller 102 år i år? Jo, det är vi – hamnen i Hallstavik. När man skulle börja bygga fabriken 1913 var man tvungen att få hit byggnadsmaterialet och sedemera utrustningen till fabriken. Bästa sättet var att transportera detta över havet och därför blev en av de första uppgifterna att få till en fungerande hamnanläggning. Nu var inte Holmens hamn den första i Hallsta. Det fanns åtminstone två äldre hamnar i Edebovikens innersta. Dels den gamla lastageplatsen på Skärstasidan och tvärs över, på den östra sidan, fanns den s k Skebokajen som anlagts av Skebo Bruk för att frakta gods till och från järnbruket i Skebo. Mellan bruket och kajen i Hallsta gick ett industrijärnvägsspår. Fortfarande idag ser man resterna av både Skebokajen och Skärsta lastageplats. Utan att ha något vetenskapligt bevis vågar vi nog ändå påstå att Hallsta hamn/hamnar har haft den största betydelsen för roslagens sjöfart i modern tid. Hargshamn, Kapellskär, Norrtälje och andra får ursäkta. På Roslagens Sjöfartsminnesförenings museum i Älmsta återspeglas inte denna betydelse på ett relevant sätt – det beklagar vi.

Över till något trevligare. Sedan förra gången har tre av de fem provanställda erhållit en tillsvidare-anställning. För två har provanställningen förlängts. Alla långtidssjukskrivna är tillbaka i arbetet i någon utsträckning. Rekryteringen av sommarjobbare har också gått bra och förutsättningen för en bra utlastning även under semesterperioden ser lovande ut. Semesterförläggningen blev den vanliga med två 4-veckors perioder där första gänget har v. 25-28 och andra gruppen v. 29-32. Semesteravlösarna är kvar även v. 33 för att kunna ta ut inarbetad komptid. Alla i hamnen har, liksom övriga bruket, varit iväg på en två-dagars överläggning där man bl a pratat om attityder och spelregler. Dessa har sammanställts och är nu anslagna på väggen i matrummet. Det har också varit en extra gruppträff där man följt upp arbetet från Grisslehamn och det är även meningen att man en gång i veckan ska träffas i matrummet och kommentera spelreglerna. En annan nyhet är att veckomötena har ändrats till allmänna möten i matrummet där alla kan vara med och lämna synpunkter och ta upp förslag. Delaktighet var

Hamnens spelregler

ett av ledorden och därför genomfördes en omröstning av ett förslag om att samma gäng skulle fortsätta att lasta båten i de fall den låg inne två dagar i sträck vilket också innebär att samma grupp blir på bilutlastningen i två dagar eftersom det inte finns fler att rotera med. Omröstningen gav en klar majoritet för att vara kvar på båten även andra dagen. Efter omröstningen riktades kritik mot att alla inte haft möjlighet att rösta och därför gjordes omröstningen om – nu med avprickning så att ingen skulle missas. Den nya omröstningen gav helt motsatt resultat – nästan total majoritet för att skifta gänget på båt vid 2-dagars lastning. Så kan det gå när inte haspen är på!

Vi har fortsatt fokus på arbetsmiljön och man skriver om oss i internbladen. Tyvärr fick vi negativt besked från skyddskommittén när det gäller kortbyxor i hamnen, vi har hårdare regler än flera andra yrkesgrupper t ex asfaltsläggare. Inte heller har det blivit någon ordning på truckdatorerna som vi hoppades på i förra Kajkanten. Nervösa sammanbrott ligger på lur. Vi har också haft ett olycksfall som ändrats till arbetssjukdom. Det var när ett av våra fartyg anlöpte hamnen och hamnpersonalen som vanligt tog emot trossarna, lade dem runt pollarna och kastade tillbaka kastlinan som en person omedelbart därefter fick en kraftig värk i knät som sedan svällde upp till dubbla storleken. För oss vanliga dödliga var detta ett solklart olycksfall men när den nye arbetsmiljöingenjören analyserade fallet blev det hokus pokus en arbetssjukdom (till glädje endast för statistiken) som uppkom vid vanlig gång på plant underlag! Rent generellt kan sägas att vad vi behöver är folk som ser verkligheten som den är och inga illusionister som trollar med statistik. På senaste skyddsmötet konstaterades att tre riskanalyser skall göras. Det gäller tvättning av truckar, ”köra skidbacke” med truckaggregatet samt parkeringen av truckar vid bilutlastningen. Före semestrarna skall man också genomföra en befattningsträff angående stuvning ombord på båt.

Kurs för hamnen

Den skadade körs till sjukhus

FRÅN ÅRSMÖTET

Årsmötets presidium - Börje Nordström (sekreterare) och Johnny Karlson (ordförande)

Det börjar märkas. Ännu så länge i de ganska små detaljerna, men även dessa har mycket tanke och tid bakom sig. En speciell logotype. Ett speciellt brevpapper. En mustig köttgryta. Att Pappers avd 68 fyller 100 år 2015 märks redan nu på olika sätt även om själva födelsedagen är i september. Köttgryta? Det som många förknippar med lite festligare tillfällen är kanske istället smörgåstårtan – den är mer eller mindre tradition på 68:ans årsmöten! Att fylla 100 är inte tradition, det är speciellt. Det är att ha förvaltat en tradition. Det ska märkas - i stort och smått! Flera gäster ville komma till årsmötet, t.ex. Förbundet, Folksam, Viking Line, Arbetarekommunen, Folkets Hus. En speciell gäst var Berth Eriksson som komponerar musiken till jubiléet. Han berättade att bl.a. två tubor från år 1900 kommer att användas. Ett ekonomiskt beslut som togs var att höja avgiften i TF 68, från 80 kr till 100 kr/månad. Något som styrelsen ansett vara en nödvändighet och därför föreslagit årsmötet att besluta om. En mängd val görs så klart på ett årsmöte, både omval och nyval. Också i styrelsen blev det en del förändringar. Pernilla Westman valdes in som ny ersättare och därmed gick Vuokko Taipale upp som ny ordinarie ledamot. Taisto Hautala fyller platsen som kassör då Anders Lidén valt att inte stå till förfogande för omval. Lennart Eriksson går in som ny ordinarie revisor efter Peter Eriksson.

Med anledning av förändringar i styrelsen och bland revisorer tackades Peter Eriksson och Anders Lidén av. Peter har egentligen varit revisor länge och i fler omgångar, men nu senast sedan 2013. Anders hade varit kassör längre än någon riktigt kunde komma ihåg men blev ordentligt avtackad ändå, dessutom hade han innehaft olika roller i styrelsen i hela 15 år. När sedan mötesordförande Johnny Karlson tillsammans med sekreteraren Börje Nordström klubbade av årsmötet var det dags för det lite otraditionella. Samling vid grytan!

Anders Lidén

Trubaduren Daniel Andersson

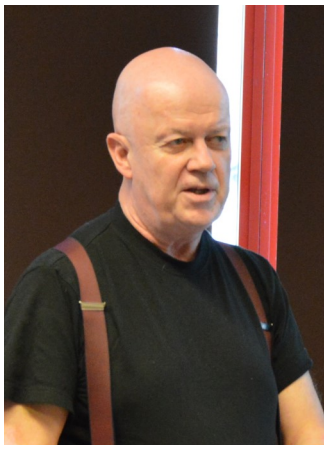
Arne Jansson, Peter Eriksson och Robert Wahlström

Maria Kammonen från Viking Line

Lenneke Sundblom från Arbetarekommunen

Per-Anders Wikström från Folkets Hus

Matts Jutterström , förbundsordförande

Claes Durgé från Folksam

Matts, Vuokko och Pernilla

Peter Eriksson avtackas som revisor

Även Anders Lidén som kassör

Arbetsmiljörapport

Året har börjat bra vi håller olycksfalltrenden på en bra låg nivå och tillbudsrapporteringen håller en bra hög nivå. Låter lite konstigt att vi vill att det skrivs risk- och tillbudsrapporter. Men det är en mycket bra metod och ett verktyg för att få ner olyckorna. Det handlar om att minska risker på olika arbetsmoment och förebygga för en säkrare arbetsplats.

Statistiken för olycksfallen i år: 1 olycksfall, 1 arbetssjukdom med sjukskrivning och 18 skador utan sjukskrivning och 351 risk- och tillbudsrapporter fram till 27 april.

Vad har hänt med brandkillarna efter omorganisationen? Jag har fått en hel del frågor och då tänkte jag att det bästa är att intervjua Claes Karlsson som kan svara på hur det ligger till.

Hannu Koivisto och Claes Karlsson

Min första fråga är, hur går det med förebyggande arbetet för brandservicen? *-Det rullar sakta framåt men blir aldrig som förut. På grund av att det är bara en person på deltid som jobbar med förebyggande brandskydd.*

Hur är det med all utbildning? *-Nödläges och heta arbeten-utbildningarna du håller jag på med får också hjälp av Elias Holmgren och Morgan Holmqvist. Jag tycker att det är både utvecklande för mig och roligt att få träffa medarbetare. Vi försöker högprioritera utbildningarna på Heta arbeten och nödlägesutbildningarna, slutna utrummen utbildningen har tyvärr stannat av men är ändå en mycket viktig utbildning, det är ett område som vi måste hitta en lösning på.*

Du har fått nya arbetsuppgifter som Kemikalielossare? *-Ja det har jag och det kräver noggrannhet och högt säkerhetstänk hela tiden. Ibland så får man tvätta händer med handskar på och ibland utan. Väldigt ofta för att slippa skador på mig själv och mina medarbetare.*

Hur ser du på säkerhetsfrågorna på kemikalielossningen? *-Jag tycker säkerheten blir bättre p.g.a. ombyggnaden av lossningsplatsen och SO 2 anläggningen står på tur. Enligt produktionschefen finns det pengar för att höja säkerheten. Vi ska vara stolta över säkerheten hos oss på kemikalielossningen då vi nästan alltid är med vid kemikalielossning. På SO 2 är vi alltid med chaufförerna vid lossningen, i vår kontakt med dem så känner de trygghet hos oss när de slipper vara ensamma vid kemikalielossning.*

Förra numret så skrev Ann-Charlotte Sandlund lite om sin tid i bruket som arbetsmiljöingenjör. Nu kommer hon att berätta lite om sin tid på arbetsmiljöverket. Bruket har anställt en ny arbetsmiljöingenjör han heter Tomas Rosenblad, han började sista veckan i mars och håller på att sätta sig in i de många bollarna. Han kommer att presentera sig i höstnumret.

Taisto Hautala

Hur var det att komma till Arbetsmiljöverket?

Ja, nu har jag arbetat i två månader på Arbetsmiljöverket och kan bekräfta att det är mycket bra här! Trivs och mår utmärkt här.

Första dagen när jag ankom till kontoret så mottogs jag av min nya chef och fick en visning till mitt rum. Där stod en underbar blomma med ett välkommen kort instucket och det värmde hjärtat extra mycket. Strax därpå kom det fler nya inspektörer som också började sin nya tjänst denna dag precis som jag. Vi är 13 st. nya inspektörer som började samtidigt i Stockholms distrikt och som kommer att gå utbildningen tillsammans för att bli inspektörer.

Första två veckorna bestod utav introduktion av ledningen, arbetskamrater, lokaler och datorer/telefoner samt övriga rutiner.

Veckorna består just nu utav att läsa, göra instuderingsfrågor, föreläsningar/kurser samt utcheckningar av olika delmoment. Varvat med detta så går man också på inspektioner med sin egna utvalda fadder.

Eftersom vi är 13 st. nya inspektörer och alla har olika bakgrunder så har vi en mycket bra mix och gemenskap i gruppen. Vi kan alla hjälpa varandra och kan stötta om man kan mindre i något ämne. Men det som jag upplever allra mest positivt och som gläder mig är alla dessa trevliga, kunniga och hjälpsamma kollegor som finns här. Det går bara inte att beskriva. Man upplever sig mycket välkommen och uppskattad.

Jag hörde också att Hallsta fått en ny inspektör och att han kommer från Arbetsmiljöverket. Det gläder mig mycket och det lilla som jag har pratat med honom, så upplever jag att ni kommer att få en mycket duktig medarbetare till er. Önskar honom starkt lycka till!

Hoppas också att ni nu på Hallsta Pappersbruk fortsätter att vara en bra framtid och förebild för många.

Ta hand om er och tänk på att NI ÄR ER EGEN ARBETSMILJÖ! Tänk på varandra och säg till samt korrigera varandra så att ingen gör sig illa.

Kramar!

Ann-Charlotte Sandlund

Rehab och Hälsa

Ny föreskrift om psykosocial arbetsmiljö är på gång, det är bra så man har möjlighet att hämta vägledning från föreskriften. Många inom arbetsgivarorganisationen vill inte ha föreskriften utan man tycker att föreskriften för systematiska arbetsmiljöarbetet räcker. Min uppfattning är att det är mycket bra med än föreskrift för psykosocial arbetsmiljö, då blir det tydligare vad som gäller. Vi ser att sjukfrånvaron ökar, övertidsuttagen är hög, stressen ökar, kompetensen är också en stress fråga ibland och att återhämtningen minskar. Vi har börjat med psykosociala skyddsronder för arbetsgrupperna och det finns möjlighet att på företagshälsovården göra en djupare analys om gruppen upplever att det är bättre. Det som är viktigt att komma ihåg är att om det finns problem som kommer upp ska handlingsplan upprättas för att förbättra situationen för hela arbetsgruppen. Det gäller för båda modellerna den enklare och den som görs på företagshälsovården.

Syftet med rehabilitering är att få långtidssjuka tillbaka till god hälsa och i arbetet samt i övrigt få en bättre trivsel på arbetsplatsen.

I skrivande stund så har vi 8 långtidssjuka på 100 % och 3 del av tiden. Tyvärr är tempot och arbetsbelastningen mycket tuffare idag efter alla omorganisationer så efter en längre sjukskrivning är det mycket jobbigare att komma tillbaka i arbete. Men det är viktigt att komma ihåg att man inte stressar tillbaka i arbete utan låter det ta den tid som behövs när man arbetsträner.

Jag kopierade lite av den nya föreslagna föreskriften, så ni får en uppfattning. *”Arbetsgivaren bör verka för en bred samverkan i organisationen om arbetsmiljöfrågor som omfattar den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Grundläggande för en god organisatorisk och social arbetsmiljö är att det på arbetsplatsen finns förutsättningar för att bedriva ett gott ledarskap. Det bör också finnas, stödjande relationer, rättvisa förhållanden, samt trivsel, engagemang och arbetsglädje.*

Det bör dessutom finnas möjligheter och förutsättningar att ta tillvara personers olikheter genom att alla kan variera arbetet, anpassa arbetet efter individuella behov, lära och utvecklas i arbetet och att använda egna kunskaper och erfarenheter, och påverka och att få återkoppling på sin arbetsinsats”.

Taisto Hautala

Roslagens Sparbank

Vad kan vi göra för dig och din familj?

Roslagens Sparbank hjälper dig med en trygg och bekväm privatekonomi. Välkommen till mig och mina medarbetare på Hallstavikskontoret så berättar vi mer!

Jonny Tverin
Chef Hallstavikskontoret

hallstavik@roslagenssparbank.se
0176- 770 00

Miljöcertifierad enligt ISO 14001 och klimatneutral

HALLSTAVIK 100 ÅRS JUBILEUM

Det är nu 100 år sedan namnet Hallstavik kom till. Den 23 september 1915 var järnvägsspåret från Häverösund till Hallsta klart och den nya järnvägsstationen behövde ett namn. För att särskilja stationen från andra byar med namnet Hallsta fick denna namnet Hallstavik. Den 1 november samma år öppnade även poststationen, också den med namnet Hallstavik. På det nybyggda pappersbruket började papper produceras, den första pappersrullen lämnade maskinen den 11 september 1915.

Nu började en intensiv utvecklingsperiod för Hallstavik, Holmens Bruk byggde bostäder för arbetare och tjänstemän och subventionerade även byggandet av egna hem för arbetare som ville bygga eget. 1954 hade bruket bidragit till uppförandet av 110 egna hem. En ny folkskola, ritad av Folke Bensow, byggdes 1916 men blev snart för liten och två nya skolbyggnader uppfördes 1921-24. Vid tiden för etableringen av pappersfabriken fanns 255 invånare i Gottsta by och 114 invånare i Hallsta by, siffran för Häverösund är inte känd. Dessa byar växte så småningom ihop och idag har Hallstavik ca 4500 invånare.

Idag är Hallstavik ett modernt samhälle som erbjuder en god service och prisvärt boende med vacker natur inpå knutarna. En omväxlande 18-håls golfbana och ett härligt utomhusbad är de senaste tillskotten i utbudet av fritidsaktiviteter. I Hallstavik huserar även Rospiggarna, det berömda speedwaylaget som vunnit flera SM-guld. Roslagens skärgård ligger ett stenkast bort och erbjuder ett aktivt båtliv sommartid.

Källor:

Hallsta by före pappersbruket. Jan-Olof Ivarsson & Fredrik Persson. Analys av förutsättningar för och ett utkast till bevarandeplan för Hallstaviks riksintresse. ArkeoDok Rapport 2006:3

Evenemang:

- Speedway SM 31 juli och 1 augusti Parken, Hallstavik

- Junior-SM fredagen den 31 juli
- Ungdoms-SM lördag eftermiddag den 1 augusti stora SM på kvällen den 1 augusti

  Stor folkfest! 10 000 besökare. Restaurangtält, aktiviteter för barn, underhållning.
- Hallstaviksdagen 5 september Hallstaviks centrum kl 10-16.

  Hallstavik visar upp sig! Föreningar finns på centrumtorget som sjuder av liv. Lokala matpro ducenter, aktiviteter för barn, underhållning och en härlig stämning! Hallsta Pappersbruk har öp pet hus med guidad busstur från centrum till pappersbruket där man sedan kan gå en rund vandring. Dagen avslutas i Folkets Hus med en körkonsert och därefter en biofilm.
- 100-årsgalan 20 november Hallstaviks Folkets Hus

  Trerätters middag med dans och underhållning

Under året 2015 kommer även utomhusbadet ha kvällsöppet vissa dagar, företagarna kommer att ha extra fina erbjudanden och förhoppningsvis sker många andra initiativ till att fira hundraåringen Hallstavik!

Läs mer och håll dig uppdaterad på
www.hallstaviksnatverket.se/Hallstavik100ar

Första posten

Vedkap 1915

FRÅN KONTAKTOMBUDSTRÄFFEN

Per-Anders Pettersson

Den 24 april träffades kontaktombuden för den andra träffen sedan årets början. På agendan hade vi aktuella fackliga frågor och 100 års jubiléet.

Vi diskuterade frågor som: premien, lönerevision 2015, lönehantering, avtalsrörelsen 2016, tillsvidareanställningar, förslagsverksamhet, matuppehåll, semestern och sammordnarersättningen. Bra diskussion och många fina slutsatser blev det.

Vi bjöd även in Pappers nyanställda ombudsman Per-Anders Pettersson till mötet. Han presenterade sig för kontaktombuden och medverkade i grupparbetet som handlade om avtalsrörelsen 2016. Se en närmare presentation på studiesidan sid 31.

AHSO Taisto Hautala informerade om aktuella skyddsfrågor.

Efter lunchen informerade författaren Kalle Güttler om sitt pågående arbete med att skriva avdelningens historik som till huvuddel är koncentrerad till de sista tjugofem åren eftersom det finns en historik som utförligt berättar om de första 75-åren.

Boken blir en krönika över vad som hänt och innehåller flera intervjuer med olika personer på olika positioner i samhället och på bruket. Naturligtvis finns neddragningsprocesserna med och allt arbete med dessa, något som Kalle följt på nära håll.

Boken skall ges ut i kassett tillsammans med 75-årsboken och beräknas bli klar runt kommande årsskifte.

Har du bilder eller bra historier från bruket så är du välkommen att höra av dig till fackföreningsexpeditionen.

Till sist informerade Aleksandar om avdelningens kommande aktiviteter med anledning av jubiléet. Bl a Hallstaviksdagen 5 september och medlemsfesterna i september och oktober.

Uppdragsbeskrivning för Revisor

Egenskaper

Noggrannhet och siffersinne är viktiga egenskaper. Det är även viktigt att revisorerna är intresserade av föreningens verksamhet samt har en bred kunskap om förbundets stadgar och hur avdelningen fungerar.

Uppgifter

Revisorerna har den kontrollerande funktionen. De arbetar på uppdrag av årsmötet, dvs medlemmarna. Under årsmötet lämnar de sin berättelse där de kan föreslå styrelsen ansvarsfrihet för verksamheten om allt enligt dem är så som det ska vara. Det är alltid årsmötet som beslutar om ansvarsfrihet.

Revisorerna reviderar även klubbarnas ekonomier.

Det finns tre olika grader av klander om revisorerna inte är nöjda med det sätt verksamheten har bedrivits:

- Påpekande – då är det något litet som man inte nöjer sig med.
- Erinran – då är det en allvarligare sak, men man föreslår ändå ansvarsfrihet.
- Neka ansvarsfrihet – då har man varit försumlig eller man har inte följt fattade beslut.

Den ekonomiska granskningen består av genomgång och kontroll av räkenskaperna och jämförelse av de förda kassaböckerna med verifikationerna. Samt att följa upp TF 68.
Revisorerna ska även kontrollera hur styrelsen har skött sitt uppdrag att leda föreningens verksamhet. Det kan man göra genom att läsa protokoll, genom brevväxling, avtal, rapporter och årsredovisningar.

Revisorerna är behjälpliga åt klubbstyrelserna samt avdelningsstyrelse. Enskilda medlemmar kan även vända sig till revisorerna för hjälp, frågor, klagomål mm.

Revisorerna har rätt att vara med på styrelsemöten och andra möten, men de får inte delta i besluten. Revisorn får under året påpeka om han anser att styrelsen inte följer beslutade riktlinjer eller på något annat sätt inte sköter sitt uppdrag.

Utbildning

- Facklig grundutbildning (Medlemsutbildning och Förbundskurs).
- Pappers Ekonomi och revisorsutbildning.

Janna Kuusisto och Kalle Güttler

TANKAR OM LANDSBYGDEN SVEN – ERIK BUCHT (S)

Regeringen satsar på hållbar tillväxt i hela Sverige

Alla regioner i vårt fantastiska land ska ges möjligheter att växa och utvecklas utifrån sina förutsättningar. Och det finns flera positiva signaler för landsbygden. Den ökade internationella efterfrågan på mineraler, energi, skogsprodukter och livsmedel har gjort att landsbygdens näringar åter har kommit i fokus. Landsbygdens gleshet och natur är intressant för andra näringar än basnäringarna, bland annat för boende, rekreation och turism.

Men landsbygden behöver en regering som står bakom den. Den förra, borgerliga regeringen, fokuserade främst på storstäderna. Dit gick den stora merparten av skattesänkningarna, medan landsbygden förlorade mest på att resurserna inte användes för gemensamma investeringar i stället. Jag tror att landsbygden har en ljus framtid även om det finns flera utmaningar, som den starka globala trenden att många, främst unga, flyttar till storstäderna.

Regionerna i hela landet ska ha möjligheter att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. En viktig förutsättning för ett framgångsrikt tillväxtarbete är lokalt och regionalt ledarskap. Det är viktigt att alla olika aktörer – kommuner, näringslivet, universitet och högskolor med flera – drar åt samma håll.

Regeringen ska inrätta ett innovationsråd och det krävs innovation i både offentlig och privat verksamhet för att skapa större internationell konkurrenskraft. Regeringen arbetar även med att ta fram en exportstrategi

och en nyindustrialiseringsstrategi, som båda kommer att bidra till att stärka tillväxtförutsättningarna i landet.

Det finns idag ingen sammanhållen politik för landsbygden. Regeringen ska därför tillsätta en parlamentarisk utredning om landsbygdens förutsättningar. Den ska belysa utvecklingen och framtida utmaningar och möjligheter för olika landsbygder samt analysera vilka styrmedel som är effektiva för att främja tillväxt, företagande, sysselsättning, attraktivitet och boende i landsbygdskommuner.

Under perioden 2014–2020 kommer olika EU-finansierade investeringar om sammantaget 67 miljarder kronor att genomföras i Sverige, bland annat inom regionalfondsprogrammen. Programmen omfattar stora satsningar på innovation, företagande, kompetensutveckling, riskkapital, bredband, hållbara transporter och service.

Skogen – det gröna guldet – ska bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet och till utvecklingen av en växande bioekonomi. Regeringen har därför förstärkt det strategiska arbetet med att ta fram ett nationellt skogsprogram tillsammans med skogens intressenter och intresseorganisationer.

Livsmedelssektorn har en avgörande betydelse för landsbygden. Regeringen har därför inlett arbetet med att ta fram en svensk livsmedelsstrategi som omfattar hela livsmedelskedjan. Syftet med strategin är att utveckla och stärka den svenska matproduktionen och exporten av livsmedel för att skapa jobb och hållbar tillväxt.

Större investeringar i infrastruktur – vägar, järnvägar och bredband – ska genomföras för att binda samman landet. I det nya landsbygdsprogrammet satsar regeringen 3,25 miljarder kronor på utbyggnad av bredband på landsbygden under programperioden. Dessutom satsas ytterligare 1,2 miljarder kronor från EU:s regionalfondsprogram på bredbandsutbyggnad på landsbygden i norra Sverige.

Regeringens övergripande mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Då behövs det fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Ett land med hög sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet såväl på landsbygden som i städerna blir rikare, tryggare och öppnare. Vår politik syftar därför till att skapa ett Sverige som håller ihop med jobb och hållbar tillväxt i hela landet.

Sven-Erik Bucht, landsbygdsminister

Vad är landsbygdsprogrammet?

Landsbygdsprogrammet är ett verktyg för att nå målen för landsbygdspolitiken. Programmet innehåller satsningar i form av stöd och ersättningar för att utveckla landsbygden. Åtgärderna i programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU.

I landsbygdsprogrammet finns mål för utvecklingen samt prioriterade områden och målgrupper. Det övergripande målet är en hållbar utveckling, såväl ekonomiskt som ekologiskt och socialt. Genom olika åtgärder, i form av stöd och ersättningar, stimuleras företagande och sysselsättning. Landsbygden ska också få en ökad tillväxt och bättre konkurrenskraft.

Programmets åtgärder ska genomföras med hänsyn till miljön och med hjälp av lokalt engagemang. Detta ska återspeglas i de olika stöd och ersättningar som ingår i programmet.

Landsbygdsprogrammet är indelat i tre områden som i programmet kallas för axlar:
1. förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft
2. förbättra miljön och landskapet
3. förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdens ekonomi.

Det finns även en fjärde axel, Leader. Leader är en metod för landsbygdsutveckling som kan användas i arbetet med att genomföra landsbygdsprogrammet. Ni som är unga, kvinnor eller har utländsk bakgrund är särskilt viktiga målgrupper i landsbygsprogrammet. Mer om det hittar man på www.jordbruksverket.se

1 MAJ

Även i år samlades ca 40 personer på torget i Hallstavik för att fira 1 maj - arbetarrörelsens högtidsdag. Röda fanor, värmen från det doftande kaffet och framförallt solidariteten i grunden inspirerade årets talare .

Först i talarstolen var Stig-Olov Sandin från Byggnads. Han pratade om vikten att kämpa och försvara den svenska modellen och de svenska kollektivavtalen.

Ulrika Falk, kommunalråd (s) var huvudtalare. Många kloka ord men mest känslosamt var hennes berättelse om alla de föräldrar som ansöker om stöd hos Majblomman för att kunna köpa kläder eller glasögon till sina barn. Svårt att förstå att det händer i dagens Sverige. Den tredje talaren var Aleksandar Srndovic från Pappers. Han pratade om behovet att regenerera LAS - lagen som tappat sitt värde. Han pratade om behovet att förbättra omställningen så att våra arbetslösa vänner får en ny möjlighet i arbetslivet så snabbt som möjligt.

Manifestationen avslutades genom att alla mötesdeltagare sjöng Internationalen.

Ulrika Falk, kommunalråd (s)

Aleksandar Srndovic, Pappers

Stig-Olov Sandin, Byggnads

BOKRECENSION

Romanen Andreas & Emilia av Ragnar Järhult (Carlssons förlag 1984) har undertiteln "tattarroman" och är även ett slags dokumentär.

Den handlar om en fattig familj i 1940-talets Jönköping. De har fått stämpeln "tattare" och vi får följa dem i både vardagsslit och glädjestunder. Även den förnedrande behandlingen från fattigvård och arbetsköpare skildras liksom den allmänna rasismen på gator och arbetsplatser.

Romanen tar upp den på sin tid så brännande "tattarfrågan", ett i högsta grad aktuellt ämne – då ju den liknande frågan om de romska EU-immigranterna fortfarande väntar på sin lösning. Och liksom det finns människor idag som tror att det nästan är lagligt att trakassera, misshandla och bränna "tiggarnas" boenden fanns det under 40-talet och långt in på 50-talet folk som tog till våld mot "tattarna".

Det verkar alltså som om var tid skapar sin syndabock att skylla sociala missförhållanden på.

Romanens Andreas och Emilia tvingas av en mobb, bestående av grannar och bönder, med våld att lämna sin småländska stuga en bit från Jönköping. Med sina tre barn slår de sig ner i stadsdelen Kålgården i den östra delen av staden och livnär sig på diverse tillfälliga påhugg. Dessutom måste de komplettera med den tidens socialbidrag, något som inte ses med blida ögon av övriga stadsbor.

Den enda arbetsplats där Andreas trivs, och där han behandlas av kamraterna som en arbetare bland arbetare, är ett tegelbruk utanför staden. Det är dock ett kortvarigt säsongbetonat arbete.

Av Jönköpings välgörenhetsinrättningar får familjen, särskilt barnen, ta emot förnedrande allmosor i form av bl a kläder och skor.

I det sista kapitlet skildras de kända, så kallade, tattarkravallerna i Jönköping 1948.

Mellan kapitlen diskuterar två "experter" olika aspekter på frågor kring "tattarna", den ene är rasist medan den andre har en mer modern och förnuftig syn på frågan.

Förutom att ta upp "tattarfrågan" är romanen även en fin skildring av staden Jönköping.

Börje Nordström

Lite om författaren

Ragnar Järhult föddes 1953 och växte upp i Jönköping. Efter skolan tog han jobb som emballerare på Munksjö pappersbruk i utkanten av Jönköping.

En dag dog en vän till honom efter att ha fastnat i en maskin på bruket. Händelsen satte djupa spår i Ragnar och ledde till att han skrev en berättelse i vår förra fackföreningstidning Skogsindustriarbetaren.

Denna följdes genom åren av flera noveller och 1979 debuterade han som romanförfattare med Omslaget som följdes av Bakslaget, vilka båda utspelar sig på en pappersfabrik.

Om pappersarbetare handlar även Novellsamlingen Snigelposten som kom ut 1987.

Han deltog aktivt i kampen för ett ungdomshus i hemstaden, som kulminerade i ockupationen av brandstationen 1982 och ledde till att Kulturhuset på Tändsticksområdet skapades. Där ingår även det anrika Bokcafét. Om detta skrev han sin tredje bok; Elden är lös: kampen om brandstationen, Jönköping 1982.

Ragnar Järhult har även gett ut intervju- och reportageboken Nu eller aldrig som handlar om de vilda strejkerna på 1970-talet.

Fikapausen

Då var det dags att sätta oss vid bordet! Det var Sverre, ordföranden, som tog till orda och Lena noterade, i vanlig ordning, hur de andra grabbarna följde honom som en svans in i styrelserummet. När Lena kommer in har de precis hunnit sätta sig och hennes närvaro uppmärksammas av Sverre. – Ah! Vi har Lena med oss idag, då kan vi få lite kvinnlig fägr… jag menar kvinnliga perspektiv på mötet! Med en hånfull blick tittar han sig runt omkring i rummet och noterar att de övriga svarar med samma gest.

– Vi måste bli av med Sverre, han beter sig som en djävla diktator på mötena! – Sverre har ingen respekt för demokrati, han härskar genom att söndra! Gång på gång hade Lena hört de andra i styrelsen beklaga sig över Sverre, men så fort han var närvarande och de gick in i styrelserummet var all vilja att ”ställa honom mot väggen” som bortblåst. Då gällde det att passa in och veta sin plats i hierarkin. Mötet rullade på, frågor avhandlades, Sverre mästrade och såg till att vara snabb med klubban för att få sin vilja igenom – Det är dags för fika och Lena har visst levt upp till sina plikter och ska bjuda på sockerkaka till kaffet! säger Sverre med ett falskcharmigt leende på läpparna. Fikarasten var den värsta stunden för Lena. Det var då Sverre brukade passera gränsen.

– Du överdriver Lena. – Sverre menar nog inget illa, han vill bara skämta. Varje gång hon bad grabbarna ställa upp som vittnen fick hon samma ursäktande kommentarer till svars. Lena går ut i köket, tar brickan med sockerkakan och börjar gå mot fikarummet. Nästan framme vid bordet känner hon en hand innanför kjolen och i ögonvrån ser hon Sverres hånflin. Lena känner hur hon börjar skaka i hela kroppen och några sekunder senare tar instinkterna över. Sockerkakan landar i Sverres ansikte och Lenas ena knä söker sig med full kraft uppför Sverres lår. Kontakten mellan hennes knä och Sverres intimare delar blir kraftig och med en duns faller ordföranden ner på golvet.

I en röra av kaffe och sockerkaksbitar ser hon Sverre ligga och åma sig. Att ligga på golvet framför Lena och

inte kunna använda sig av makten av en tre decimeter högre kroppslängd är mer än vad han kan bära. Sverre gör flera försök att resa sig men den fruktansvärda värken från hans illa tilltygade testiklar hindrar honom. – Din djävla subba! Jag ska fan i mig anmäla dig! Lena rör inte en min, hon bara stirrar stint ner på sin antagonist. De övriga står också blickstilla. Sverre vänder sig om till grabbarna. – Ni allesamman är mina vittnen till detta! Sverre söker efter tecken på stöd men får inget gensvar. – men för i helvete! Ni såg ju vad hon gjorde!

Tystnaden är total, till slut tar Jonas till orda. – Ja, det är möjligt, men vi har också sett det som har lett fram till det hela. Alla närmanden du har gjort mot Lena och vi är beredda att vittna om detta! De övriga tittar nervöst på varandra. Efter en stund visar Tomas sitt stöd för Jonas uttalande och en efter en sluter de upp bakom honom. Sverre söker ögonkontakt med grabbarna och det är första gången han öppet visar sin rädsla inför dem. Stödet uteblir och enhälligt tar de parti för Lena. Efter några minuter reser sig Sverre och med darrig röst förklarar han mötet avslutat och han lommar iväg med sänkt blick.

Lena och grabbarna står kvar utan att säga ett ord. Med långsamma rörelser börjar Lena att städa upp och Tomas rycker in för att hjälpa henne, medan flera av de andra börjar röra sig hemåt. ”Bra gjort” hör hon någon av dem säga samtidigt som hon får en klapp på axeln. Om huruvida det som hände var bra eller dåligt får framtiden avgöra, nu vill Lena bara hem. Hon tar med sig sockerkakformen, går ut i kapprummet och sätter på sig ytterkläderna. Under hempromenaden känner hon då och då en lätt smärta i hennes högra knä.

NOVELL ERIK ASTEVING

I långa perioder så kunde dom här två medelålders männen vila sina respektive röster i en ljus och närvarande tystnad som även den talade vänskapens språk fastän den inte gjorde det med några bokstäver och ord. För dom hade en djup dialog mellan sej, Lars-Gunnar och Lars-Erik som inte alltid behövde uttalade konsonanter och vokaler för att fungera. Nej. och det hände ganska ofta att dom träffades antingen hemmavid i sina respektive bostäder eller ute på någon restaurang där dom avåt en god måltid som dom drack goda drycker till för att direkt därefter skiljas åt i samma tystnad som dom hade ätit och druckit i. Och dom brydde sej inte ett enda dugg om ifall några herrar eller damer ville snattra som svanar om det. Huvudsaken för dom.

Det var att deras respektive fruar visste vad dom sysslade med. Och det visste dom.

I andra perioder som var av ett mer ordrikt slag hade dessa två herrar med sej sina respektive fruar som lystrade till respektive tilltalsnamn Maritsa och Merina och då var det ju inte tal om att nån av dom skulle hålla sina breda käftar hela tiden. Men däremot att dom understundom höll tyst och lyssnade på varandra som människor som vill ha en dialog mellan sig gör.

Och imorgon lär dom visst frukostera tillsammans igen, dessa två herrar med efternamnen Öberg och Älvström. Och då ryktas det väl på fler ställen än på Solvalla?

Vad vi måste lära oss av britternas val

Det finns flera lärdomar att dra av det brittiska valet. Den viktigaste av dessa handlar om utmaningen för den anständiga mitten i politiken, och att den måste hitta ett svar på rädslans politik och nationalismens spöke som nu går genom Europa.

I eftersvallet av det brittiska valet och det stundande partiledarvalet i bland annat Labour kommer analyserna om vart Labour skall gå att dugga tätt.

Varför lyckas inte Labour? Partiet gick för långt åt vänster, kommer standardsvaret att bli från de experter som i val efter val för socialdemokratin till nederlag.

En annan förklaring till Labours nederlag mot Tories är naturligtvis missnöjet med ett pampigt och egenkärt Labour i Skottland. Partiet uppfattas där, precis så som många svenska S-fästen och M-fästen riskerar att uppfattas: lite självgott. I Skottland dock med tillägget att partiets vägval - att i folkomröstningen om självständighet i fjol gå samman med ärkefienden Tories för att behålla unionen med Storbritannien – inte accepterades av partiets väljare. Med ett skotskt Labourparti som i många år har tagit sina väljare för givna och gjort upp med arvfienden fanns det plötsligt ett trovärdigt alternativ som kämpade för varje valkrets: SNP. Den skotska nationalismen är mångt och mycket en vänsterkritik av Labour.

En ytterligare förklaring är också att misslyckandet från tiden med Blair kom ikapp partiledaren Ed Miliband. Jag tror man kan säga att årets brittiska val motsvarar 2010 års svenska riksdagsval. Först nu blev nederlaget för fem år sedan tydligt. Problemen med New Labour var inte förmågan att vinna val (den var ut-

märkt), eller förmågan att efter 18 års thatcherism 1997 återvinna medelklassens förtroende. Problemet var vad man gjorde med makten.

Labour lyckades inte mellan 1997-2010 skapa en ny systemlogik som kunde motsvara Thatchers privatiseringar av till exempel bostäder och krossande av fackföreningarna. Medan den europeiska högern blivit mästare på att bygga system har deras socialdemokratiska motsvarigheter tappat den förmågan. New Labour under Tony Blair fortsatte till största delen längs samma väg som Thatcher, om än med ett mänskligare ansikte.

Ed Miliband var knappast heller en klockren ledare. Trots mina politiska sympatier syns det klart genom rutan att Cameron är en större politiker. Allt medan Miliband flackade med blicken, slutkörd efter fem års hatkampanj i de brittiska tabloiderna.

De socialdemokratiska och kristdemokratiska välfärdsstaterna var nationella projekt som på ett unikt sätt också lyckades hantera behovet av nationell stolthet.

I dag går nationalismens spöke genom Europa, men utan en socialdemokratisk uttolkning. Dessa stämningar är ofta i någon mening reaktionära, men de finns där som en identitet att hantera.

Finns det ett politiskt projekt i något land i EU som har tagit sig an de stämningarna och som har lyckas bygga en stark solidaritet av den? Jag kan inte svara ja på den frågan.

Kanske utryckte det brittiska valets största förlorare detta uppdrag vackrast i fredags, i samband med sin avgång. Nick Clegg, avgående partiledare för Liberaldemokraterna sa: ”En sak synes vara klar, här och över hela Europa, liberalismen står inte stark emot en politik för rädsla.”

Det är detta den anständiga mitten i politiken måste lära sig att hantera.

Daniel Suhonen, Chef för den fackliga tankesmedjan Katalys och författare. Tidigare redaktör för tidskriften Tiden.

Meröppet på Hallstaviks bibliotek

Nu kan du använda Hallstaviks bibliotek utanför våra bemannade öppettider. Hallstaviks bibliotek är ”Meröppet” varje dag mellan klockan 08.00-22.00. Funktionen meröppet får du genom att besöka Hallstavik bibliotek och prata med personalen. Ta med legitimation.

Under meröppet kan du låna och lämna böcker, surfa på internet, släktforska, läsa tidningar eller varför inte använda biblioteket som mötesplats?

Våra bemannade öppettider är:
Månd 12-19, tisd-torsd 12-17, fred 10-12, lörd 11-14.
Vill du kontakta biblioteket: 0175-25652, ebi@norrtalje.se besök vår hemsida: arena.norrtalje.se

Annalena Carlstedt
Områdeschef

FRAMTIDSDAGEN

Många företag med rekryteringsbehov lockade även i år arbetslösa till Folkets Hus

När vi organiserade den första Framtidsdagen 2009 planerade vi inte att den skulle växa till en regional aktivitet. På det första mötet träffades ca 70 Holmens anställda som precis då var friställda och bara två arbetsgivare som hade rekryteringsbehov.

Idag kan vi konstatera att Framtidsdagen har vuxit till en stor arbetsmarknadsmässa.

I år blev det ca 400 personer som besökte de 36 utställarna. Vi hoppas att dagen var minst lika lyckosam som tidigare år och att många besökare har fått en anställning . Utvärderingen pågår och vi kommer publicera resultatet i nästa numret av PappersMagasinet.

Även i år stod Pappers, Arbetsförmedlingen, Hallstaviksnätverket och Arbetslivsresurs bakom arrangemanget.

Vi på Pappers är extra stolta att just vi var de som satte bollen i rullningen. Våra arbetslösa medlemmar är minst lika viktiga som medlemmar anställda på bruket. Vi tillsammans måste jobba bort arbetslösheten från bygden.

Aleksandar

Ulrika Falk , kommunalråd (s) inviger Mässan

Roslagsgjuteriets representanter i samtal om jobb

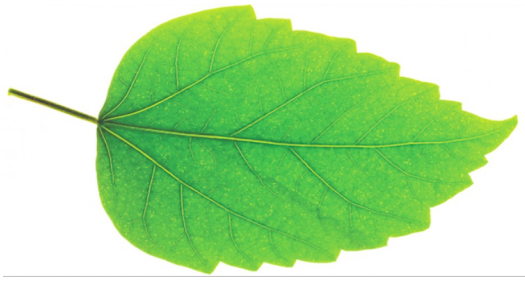

Utbildningsmöjligheter väckte stort intresse

Arbetsförmedlingen hjälpte till med CV skrivandet på plats

ERIKS HÖRNA

ATT VARJE LÖV...

(LIVSLINJER.)

Att varje löv
Har gröna livslinjer
Känner Du
Helt tydligt
I den rådande stunden
Som är förenad
Med maj månad.

TVÅ SÖNER

Två söner.
Två liv.
Två förluster.

Och mellan två bokpärmar:
Tomas Sjödin.
En kvarlevande pappa.

Erik Asteving.

GÄSTAVDELNING AVD 158 MUNKSUND

Stefan Lundkvist

Hej på er nu har äran att skriva i erat magasin kommit till mig och vår avdelning 158 i Munksund. Munksunds-fabriken ingår i SCA-koncernen och ligger ett par km söder om Piteå utefter Piteälven.

Sulfatabriken i Munksund startades upp 1928 och var tills pappersbrukets tillkomst 1961 enbart ett massabruk. Då maskinen startades upp hade den en kapacitet av 110 000 ton och idag ligger vi på en kapacitet på drygt 400 000 ton kraftliner. Vi tillverkar liner i ett gramvikts-spann från 115-440 g, och fördelas på Whitetop-liner våtstarkt-liner och vanlig brun kraftliner.

Dom sista stora investeringarna som har gjort det möjligt att producera 400 000 ton är bl.a. en ny mesaugn, ny rullmaskin, en ombyggnad av sodapannan en uppgradering av pappersmaskinen som ökade maxhastigheten från 750 m/min till 1100 m/min, främst för att kunna öka produktionen i de lägre ytvikts-spannet. Som det känns idag står vi ganska bra rustade, och eftersom valutan är till vår fördel och priserna är bra så känns läget bra för tillfället, men i början av nästa år så startar man upp en kraftliner-koverterat bruk i Finland (Warkhaus) och då kommer vi att sättas på prov.

Jag tänkte med den här korta presentationen av våran fabrik gå vidare till vår avdelning som idag har 236 kollektivare som jobbar innanför grindarna och alla är såklart anslutna till Pappers, och detta kan till stor del tillskrivas våran kassör.

Som sagt jag som skriver detta är ordförande för våran Avdelning och heter Stefan Lundkvist och är 38 år, jobbat 20 år åt bolaget, som rullmaskins-operatör fram till 2012 då dom fackliga uppdragen gjorde det omöjligt att hinna med ett skiftjobb.

Mitt fackliga intresse tog vid någon gång på slutet av 90-talet i ett fikarum på pappersbruket. Lönerevisionen var klar för året och gubbarna berättade ”sanningar” om hur facket hade skött förhandlingarna, sanningarna kändes tunna och påhittade, ingen av gubbarna satt i styrelsen var förtroendevald eller hade knappast ens varit på medlemsmötet där uppgörelsen hade redovisats. Och eftersom att jag var intresserad av att veta sanningen bakom deras ”sanningar”, och hur det egentligen låg till med det här ”facket” som tydligen många hade en åsikt om, så jag började gå på medlemsmöten och tog senare kontakt med styrelsen och frågade om det inte fanns någon utbildning att gå, och det fanns det förstås.

Så den första fackliga utbildningen som jag gick utanför grindarna var pappers ungdomskurs med Bengt Sjöholm som utbildare på Medlefors folkhögskola.

Min unga ålder och mitt intresse för fackliga frågor fick avdelningsstyrelsen och valberedningen att fatta intresse för mig, så mitt första uppdrag i styrelsen var som suppleant någon gång tidigt 2000-tal.

Efter det rullade det på och 2011 valdes jag in som ordförande. Jag hade många år på mig att vänja mig vid tanken att någon gång i framtiden kanske bli vald till ordförande, då ingen annan visade något intresse och snacket gick att du har din väg utstakad. Men när dagen kom så var det inte som jag hade vant min tanke med, det var bättre än så, det var socialt, utvecklande, påfrestande, stressigt, roligt, sorgligt, ja och mycket mycket mer. Men som sagt ett mycket omväxlande uppdrag där ingen dag är den andra lik.

Som ordförande har man tilldelats en hel del intressanta uppdrag, såsom styrelseledamot i SCA Forest styrelse och ledamot i SCA:s koncernråd. I dom här konstellationerna har det varit ganska blåsigt milt sagt den sista tiden, då flyg och jakt har varit på agendan

mest hela tiden. Och vi i Munksund är precis inne i våran andra besparingsrunda på 3 år, så det är klart att det sticker i medlemmarnas ögon då våra högsta chefer använder svängutrymmet i deras väl tilltagna budget till allt annat än besparingar.

Det kanske mest utvecklande uppdraget jag har haft sedan 2011 är nog mitt deltagande i organisationsutredningen angående Pappers framtid. Denna utredning fick ta lite stryk på kongressen och kanske hade jag den tuffaste uppgiften, att övertyga Norra Norrlands distrikt om att utredningens förslag skulle vara det bästa för vårat distrikt. Men det jag tar med mig som mest positivt från jobbet med utredningen är kamraterna från dom olika distrikten ute i landet som jag lärde känna. Ni gör ett fantastiskt jobb på era avdelningar, och ibland känns det som att vi i Munksund sitter lite som på ett ”Rosa moln”, visst vi har besparingskrav och slimmad organisation men vi slåss inte dagligen med inhyrning, nedläggning av pappermaskiner och andra svåra problem som många av er har blivit drabbade av.

I AVD 158 styrelse så finns det många som gör min vardag lite lättare, vi har vårat SHSO Lasse Johansson som precis som jag jobbade skift tidigare men nu är placerad på dagtid med Arbetsmiljö på schemat alla dagar i veckan. Han är utbildare inom arbetsmiljö för Pappers, och nyligen invald i Pappers arbetsmiljökommitté.

Sedan har vi kassören som jag nämnde tidigare Christer Berglund, med en gedigen bakgrund inom det fackliga, han brinner verkligen för försäkringsfrågor och våra medlemmar är sannerligen ”bortskämda”.

Han har ett till brinnande intresse och det stavas PENSION, här hade jag tänkt att vi kunde stanna ett tag och reflektera över vårat nuvarande pensionssystem som

Lasse Johansson, *HSO*

Christer Berglund, *kassör*

med sin uppbyggnad gör att vi får jobba allt längre för att få en rimlig pension. Med den avtalspensionslösning som förhandlades fram 2007 där vi skulle få samma uppgörelse som tjänstemännen med 4.5% upp till 7.5ibb och 30 % över 7.5 ibb inbetalt till avtalspensionen. Avtalspensionslösningen är ett stort steg i rätt riktning för en skiftgående med lön över 435 000 kronor, men en dagtidare som vill ta ut sin pension i rimlig tid och få en skälig ersättning, då krävs det nog att man sparar lite extra. Kanske är det så att det är ett framtida avtalskrav från oss i Pappers att öka den lägre procentsatsen på bekostnad av 30-procentaren, allt i en strävan för bättre och rättvisare pension som faktiskt gynnar alla våra medlemmar.

Men med det rådande pensionssystemet och dom verktyg vi har så har Christer ändå sedan Livsarbetstidens införande propagerat för att ”dö sko sätte å pänninga jenna, oppa panschåon”.På svenska betyder det, ta dom här pengarna och lägg det på pension, gör du det från dag ett kommer du aldrig att märka av det. Man måste ju säga att vi andra i styrelsen också är färgade och talar varmt för pension före dom andra valen. Folksams genomgångar av medlemmars försäkringar och pension och Christers information både på arbetsplatsträffar och fackexpeditionen har fått resultat, idag har vi 102 st som väljer pension som förstaval och ett 10-tal som blandar vilket innebär att nästan 50% i Munksund väljer pensionsalternativet.

Man kanske kan tro att munksundarna vill sälja bort valet för livsarbetstiden, men så är icke fallet. Våran förhoppning i 158:an är att vi behåller LTK-n med dess val som den ser ut idag och bygger oss uppåt mot dom 100 timmarna men med viktning bara mot pension.

Tack för att ni tog er tid att läsa och hoppas ni får en riktigt skön sommar.

Stefan Lundkvist, avdelnings ordförande

Om anställningsformer

Anställningsformerna på arbetsmarknaden regleras av lagstiftning samt överenskommelser i kollektivavtal.

Det finns två typer av anställningsformer, tillsvidareanställning och tidsbegränsad anställning. Dessa regleras i lagen om anställningsskydd (LAS). Huvudprincipen i lagen är att ett anställningsavtal gäller tillsvidare vilket i praktiken innebär att en anställning alltid är tillsvidare om inte annat formellt avtalats.

Fast/tillsvidareanställning

Tillsvidareanställning benämns ofta som fast anställning, även om den formella beteckningen är tillsvidareanställning. En tillsvidareanställning upphör inte automatiskt vid någon viss tidpunkt utan den måste sägas upp av antingen den anställde eller arbetsgivaren.

Tidsbegränsade anställningar

Tidsbegränsade anställningar förekommer i flera olika former. De måste dock vara tillåtna enligt LAS eller gällande kollektivavtal samt särskilt avtalade mellan arbetsgivaren och den anställde. Gemensamt för alla tidsbegränsade anställningar är att de är avtalade att gälla till och med en viss tidpunkt.

Tillåtna tidsbegränsade anställningar enligt LAS från och med 1 juli 2007:

- allmän visstidsanställning
- vikariat
- säsongsanställning
- provanställning
- pensionär som fyllt 67 år

Utöver dessa förekommer några former av tidsbegränsade anställningar som regleras i kollektivavtal. Det gäller bland annat anställning vid behov, anställning per timma efter överenskommet arbetstidsschema och objekt/ projektanställning.

Allmän visstidsanställning

Allmän visstidsanställning infördes i LAS 1 juli 2007. För en allmän visstidsanställning behöver arbetsgivaren inte ange något skäl till tidsbegränsningen. Om en anställd varit i allmän visstidsanställning i sammanlagt två år under en femårsperiod hos samma arbetsgivare övergår dock anställningen automatiskt till tillsvidareanställning.

Vikariat

Vikariat får användas som ersättning för en ordinarie anställd som är frånvarande från arbetet på grund av studier, sjukdom, barnledighet eller liknande. Säsongsanställning får användas när det föranleds av arbetets särskilda beskaffenhet, till exempel trädgårdsskötsel och asfaltläggning sommartid.

Provanställning

Provanställning får förekomma under en prövotid av högst sex månader. Provanställningen övergår i tillsvidareanställning efter prövotidens slut om inte arbetsgivaren eller arbetstagaren dessförinnan gett besked om att anställningen inte ska fortsätta.

Anställning vid behov

Anställning vid behov är en form av allmän visstidsanställning och innebär att en arbetsgivare anställer en person för att utföra ett visst arbete för viss tid, exempelvis en dag eller helg, vid akuta personalbehov.

Anställning per timma

Anställning per timma efter överenskommet arbetstidsschema är även detta en form av allmän visstidsanställning och liknar anställning vid behov men där den anställde ska följa någon form av arbetstidsschema.

Vår bästa tid är nu

Vi på Viking Line tycker att alla förtjänar en utflykt till havs. Därför bjuder vi just nu på en dagskryssning med Rosella, som varje dag tuffar mellan Kapellskär och Mariehamn. Ombord väntar fem timmar av underhållning, taxfreeshopping, relax på soldäck, god mat och under sommarlovet extra mycket kul för barnen. Vill du, så går det givetvis bra att tillbringa dagen i Mariehamn och ta en senare båt hem. Erbjudandet gäller hela sommaren.

Fri dagskryssning med Rosella
Kapellskär–Mariehamn t/r.
Anslutningsbuss t/r finns från ett flertal orter, **20:-** per person.

Gäller t o m 31/8 för upp till fyra personer när ut- och hemresa sker samma dag.

Boka på Vikingline.se. Uppge kod SGKRY. Klipp ut annonsen och lämna den i incheckningen.

Tips! Boka Viking Buffet inkl dryck eller Rosellas berömda ångbåtsbiff inkl dryck för **229:-**/person.

VIKING LINE

Vid bokning på 08-452 40 00, butik/terminal tillkommer serviceavgift.

Många kurser går på Runö-skolan

Släkt och vänner

I början av juni genomför Pappers sin årligen återkommande Ekonomiutbildning för avdelningarnas kassörer och revisorer. Den är uppdelad i två steg, en allmän del på våren och steg II under hösten där man delar upp kassörerna och revisorerna för sig. Till årets kurs anmälde vi tre förtroendevalda revisorer. Tyvärr kom bara två med och den tredje blev reserv. Avdelningen letar nu också efter en ny kassör och det finns alltså ett behov av deltagare även nästa år.

BAM-kursen är avslutad. Några gick kursen i sin helhet medan andra kompletterade dagar de missat i tidigare BAM-kurser.

En medlem går en buggkurs i Norrtälje. Släktforskningscirkel är nu avslutad. Så här berättar Jaana Kuusisto om kursen; *-Vi har varit 10 st. som har träffats för att släktforska i lokalen på Folkets Hus i Hallstavik. Vi har tagit hjälp av Kent Egon och Kalle Bilar för att komma igång och det har inte varit så svårt som man tror. Men det blev problem för de som inte har släkt i Sverige, men man får hjälp av Arkiv Digital med olika webbsidor. Vi i gruppen kommer att fortsätta att träffas på hösten för vidare forskning.*

Nu är det för sent att anmäla sig till fler kurser i vår men efter sommaren väntar nya chanser. Här är några exempel:

- Säkerhetskultur, 24-26/8, Runö
- Att informera och agitera, 24-28/8, Runö
- Fysiska och psykiska belastningsfaktorer, 7-9/9, Runö
- Arbetsmiljöprojekt, 7-9/9, Runö
- Förbundskurs 21-23/9 + 2-5/11, Rönneberga
- Kemiska hälsorisker, 21-23/9, Runö
- Valberedningsutbildning, 28/9, Sthlm
- Lag och avtal, 19-21 oktober + 10-12 november, Göteborg

Särskilt vill vi uppmärksamma våra skyddsombud på förbundets Miljökurs på Hotell Gillet i Uppsala med steg I den 6-8 oktober och steg II 3-5 november. Intresserade anmäler sig till studieorganisatören eller Ulrika på avd.exp. Vill ni ha en utförligare redovisning av utbudet kan ni gå in på www.fackligastudier.se. I juni deltar avdelningen på Gävle-Dalas studiekonferens i Gysinge och den 28 augusti har vi vår egen studieupp-

sökarträff inför höstens studieuppsökeri.

Som vi skrev i förra PappersMagasinet har Pappers fått en ny studieombudsman Per-Anders Pettersson. Vi ställde några frågor till honom. *Berätta lite om din bakgrund?* -Jag började som 18-åring på bruket i Mölndal 1985 och arbetade där fram till konkursen 2005. Blev fackligt aktiv i Ungdomskommittén 1986 och sedan rullade det på. 1993 började jag heltid på Pappers Avd. 63 som studieorganisatör. Jag är född i Värmland 1966, men bott hela mitt liv i Göteborg. Efter konkursen 2005 började jag som förhandlingsombudsman på Hotell och Restaurang Facket. Där var jag fram till 2010 då jag började på Unionen som förhandlingsombudsman. Jag har en sambo (Anette) och vi har en dotter som är 10 år.

Vad tycker du om ditt nya jobb? -Mitt nya arbete är fantastiskt, jag har varit förhandlingsombudsman i 10 år där det alltid varit brandkårsutryckningar. Nu kommer jag tillsammans med alla inom Pappers kunna vara med att forma förbundet till en framåtsyftande facklig organisation som alltid är närvarande hos medlemmarna.

Vad är Pappers bra på inom studieområdet? -Att kunna genomföra utbildningar där medlemmarna finns och ge förutsättningar att tillhandahålla utbildningar som är relevanta. Då Pappers är en liten organisation så går det att ställa om fort då det behövs, det innebär att vi kan lösa eventuella behov ganska snabbt.

Vad kan bli bättre? -Allt kan nog bli lite bättre, skämt och åsido. Det finns utvecklingspotential i planeringsarbete både på förbundskontoret och ute i avdelningarna. Det skulle förbättra det strategiska och taktiska fackligt arbete på längre sikt.

Är det någon särskild satsning du skulle vilja göra? -Det som ligger närmast i tiden är avtalsrörelsen 2016 som kanske kan bli tuff. Detta måste vi rusta oss för. Förbundet måste fundera strategiskt hur vi vill att Pappers skall se ut och uppfattas om 20 år.

Vad vet du om Hallstavik? -Bruket och avdelningen firar 100 års jubileum i år. Verksamheten har minskat men nu är bruket lönsamt och är klassat som ett A-bruk. Min bild av avdelningen är att den är och har alltid varit aktiv att på ett eller annat sätt försökt förbättra den fackliga verksamheten både lokalt och centralt. Vilket är grunden för att kunna rusta sig för framtiden.

Roger Berglund, studieorganisatör

Per-Anders Pettersson på Rönneberga kursgård

Ändrad avdragsrätt för pensionssparande

Den förra regeringen la ett förslag som nuvarande regering genomfört. Det gäller det avdrag för pensionssparande som har kunnat göras med 12.000 kr per år. I år så kommer det att minska till 1.800 kr som avdragsrätten är för pensionssparande. Nästa år är intentionen att avdragsrätten helt ska tas bort för pensionssparande. Därför är det viktigt att du som pensionssparar gör en förändring.

Här är lite frågor och svar:

Vad händer med mitt nuvarande pensionssparande?

Ditt hittills sparade pensionskapital kommer att fortsätta förvaltas utan förändringar, och sätter du in 1 800 kr där under 2015 kommer du att kunna dra av för hela beloppet i 2016 års deklaration. De val du gjort gällande återbetalningsskydd och förmånstagare fortsätter att gälla. Observera att inbetalningar över 1 800 kr per år kommer att beskattas två gånger.

Vad händer om jag inte gör något?

Om du inte gör någonting kommer du att få betala extra mycket skatt på dina framtida pensionsinsättningar helt i onödan. Det blir dubbel beskattning där både dina insättningar (som du betalar skatt för genom inkomstskatten) och dina utbetalningar beskattas.

Kan jag inte spara till min pension nu?

Jo, det kan du. Det blir dock en annan sparform. Ett tips är att spara i kapitalförsäkring. Det finns både i fondsparande och i traditionell försäkring. Folksam har för närvarande 9% i ränta på sin traditionella kapitalförsäkring.

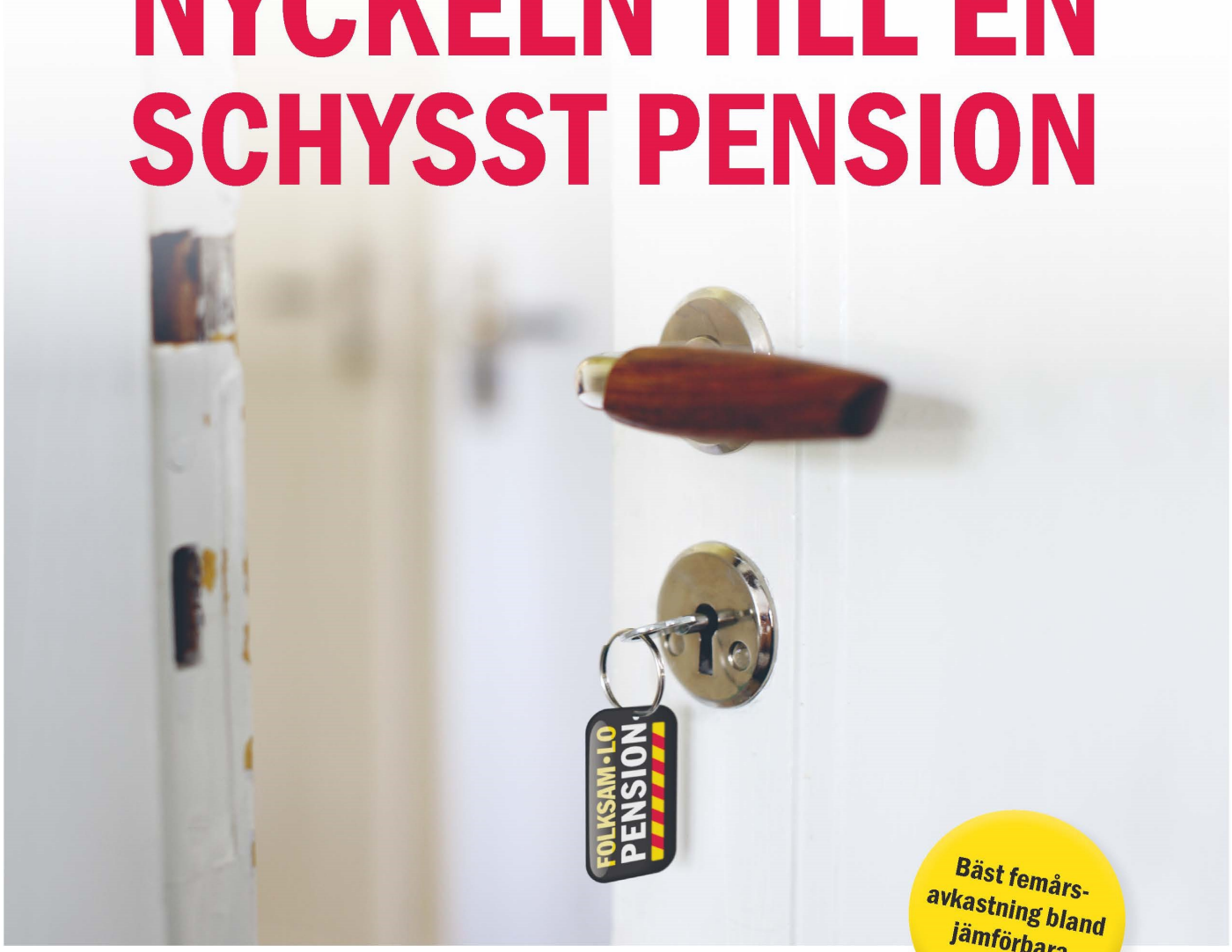
Vem får mitt sparande i kapitalförsäkringen om jag dör?

Ditt sparande tillfaller din/dina förmånstagare. Det kan t.ex. vara make/maka, partner, sambo eller barn. Eller vem du än vill att det ska vara. Du kan styra det via ett förmånstagarförordnande.

Hur gör jag om jag vill ändra till en kapitalförsäkring?

Kontakta Ulrika på avdelningen så kan hon se till att du får träffa folksams rådgivare Erik när han besöker Hallstavik. Erik hjälper dig att gå igenom de olika alternativen för att hitta det som passar just dig. Erik kan även gå igenom hela ert försäkringsskydd och ge er en helhetsbild över er pension.

NYCKELN TILL EN SCHYSST PENSION

Bäst femårs-avkastning bland jämförbara bolag

Grattis! Din framtid är i trygga händer

Du som har din tjänstepension hos oss har en riktigt bra fondförsäkring. Med 12,5 procent fick våra fondsparare bäst snittavkastning 2009 – 2013. Det är den högsta femårsavkastningen bland jämförbara bolag, enligt Risk & Försäkring. Vår fond Entré 100 hade dessutom en avkastning på hela 20 procent 2014.

Vi ser till att du och en halv miljon andra LO-medlemmar som valt vår fondförsäkring, får de bästa förutsättningarna för en bra pension. En låg avgift och smart pensionslösning till exempel. Har du inte redan valt oss – välj nyckeln till en schysst pension du med!

FOLKSAM·LO PENSION

folksamlopension.se ● 020-414 414

00607-3_Annons_210x297_LO-Pension_HögstAvkastning.indd 1 2015-01-27 11:57:20

Paris

Den underbara staden

VYKORT FRÅN PARIS JAANA KUUSISTO

Väl framme vid vårat hotell så checkade vi in och upp med väskorna. Ner till receptionen och få info om var vi befann oss. Vi fick en karta som han visade var vi låg och närmaste t-bana.

Vi tog oss ner till centrum för att äta en bit mat, tog en vanlig pizza Margarita och en Cola. Notan blev på 140 kr. Då insåg man att det kommer att kosta när man äter. Väl nere så passerade vi förbi Operahuset, en ståtlig byggnad sedan ner till en park var vi såg åt höger Triumfbågen och till vänster Museer du Louvre.

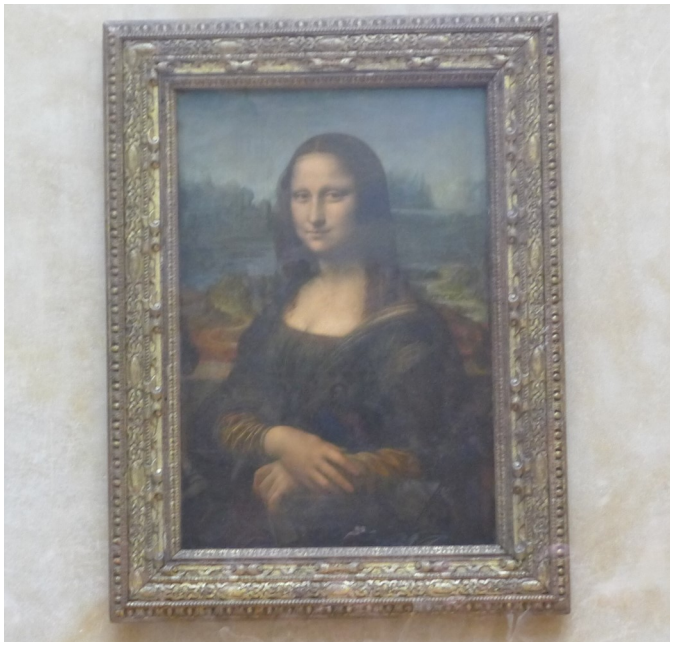
Vi hade lite tur med vädret för det var ej gassande sol utan lite molnigt.

Ett tips är att köpa Paris Museum Pass då går man förbi i kön och redan betalt inträde. Den finns i olika varianter men vi tog för 2 dagar. Kostade lite över 300 kr. Så när vi använde vårat så började vi med museer D,Orsay (van Gogh) sedan vidare till Notre-Dame för att se utsikten från toppen. Louvren måste man nog ha en heldag för att få se mycket, men Mona Lisa fick man på bild och tycker nog att det fanns andra tavlor som jag tycker är spektakulära i storlek

Mot Tour Eiffel passerade vi ett museum som hade utställning om infödingar i olika världsdelar. Versailles är ett måste och det är lätt att nå med pendeltåg. Kostar 60 kr tur-retur.

Nu var slottet under presenning och trädgården var ej igång men vilket slott. Så mycket att se och man kan hyra golfbil för att ta sig runt (ett tips) . Sacré-Coeur är en ståtlig kyrka med alla dessa konstnärer utanför. Området vid Montmartre är otroligt vackert och mycket gammalt.

Triumfbågen och Champs-Elysées är ett måste vilken gågata att flanera på. Mycket stora affärer och caféer. Man har ju hört att Fansoser inte gillar oss turister men ack vad fel, när man inte hittar så frågade vi och genast upp med Google eller visa på vår karta vart man skulle eller var vi var. Så den myten kan jag slå hål på. Sedan har man provat på

Mona Lisa en bevakad tavla - nu har man sett den

olika transporter, cykelbud, taxi, buss, tunnelbana och jag tycker det är billiga sätt att ta sig fram på. Slutklämmen på vår resa var att gå på Moulin Rouge show med att äta å titta på framträdandet. Vi bokade våra biljetter hemifrån eftersom det alltid är fullbokat. Det tycker jag att man ska gå på om man är i Paris. Det går ej att beskriva men det är bland det bästa jag sett. Nu är jag ej någon gourmé människa så jag blev inte imponerad av deras mat och man kan konstatera att denna vackra stad ej är billig att turista i men nog kan jag åka tillbaka för det finns så mycket att titta på.

Man tar pauser när man ser en skön stol vid en fontän

Fantastisk show med god mat , ett måste tycker jag

Noter-Dame man bör gå upp i tornen för utsikten är grym.

Triumfbågen med grav för fallna soldater.

Parken i Versailles, stor så man kan gå en halv dag och

Cykeltaxi var vi tvungna att prova, enkelt sätt att se mycket.

Musee du Louvre en verklig upplevelse med mycket konst.

FAKTA OM PARIS

Land: Frankrike
Officie språk: Franska
Statsskick: Republik
Borgmästare: Anne Hidalgo
Landmärke: Eiffeltornet
Area: Totalt 241 551 m2, Vatten 15%
Befolkning: 2 203 817

Versailles slott bör man ta en hel dag att se sig om i.

NR 1 KRYSSLÖSNING

S	O	L	K	A	T	T

Vinnare av kryss nr 1 är:

1: pris **Tommy Nilsson, Förråd**

2: pris **Petra Pilz Humell, H-lab**

MUMSBITAR

Mördegskaka med kolakräm & choklad

Ingredienser

Fyllning och topping
175 g smör
1,25 dl strösocker
3 msk ljus sirap
400 g konserverad mjölk på burk
200 g choklad, i bitar

Mördegskaka
125 g smör, plus extra till formen
3 dl vetemjöl
0,75 dl socker

Ställ ugnen på 200 grader. Förvärm ugnen till 175 grader. Smöra en 23 x 23 cm stor form med kant. Kör smör, mjöl och socker i en matberedare tills degen håller samman. Tryck ut degen i formen och jämna till ytan. Grädda i 20-25 minuter, eller tills kakan är gyllenbrun.
Gör under tiden fyllningen genom att försiktigt hetta upp smör, socker, sirap, och kondenserad mjölk i en kastrull tills sockret löst sig. Koka upp, sänk sedan värmen och låt sjuda i 6-8 minuter, under omrörning, tills blandningen tjocknar rejält. Häll kolafyllningen över kakbottnen och förvara i kylskåp tills den stelnat. Gör toppingen genom att smälta chokladen i en eldfast skål över vattenbad, vattnet i kastrullen ska bara sjuda. Låt svalna, bred sedan chokladenöver kolan. Kyl i kylskåp tills den stelnat, skär sedan i 12 bitar och servera.

KALENDARIUM 2015

Styr	Styrelsemöte
AVD	Avdelningsmöte
KO	Kontaktombud
HKO	Huvudkontaktombud

STYR	AVD	KO-träff	HKO-träff	Anmärkningar	Tid
				Förbundsmötet	21-22 maj
03 juni				Förhandlarträffen	28-29 maj
01 juli					
29 juli					
26 augusti	**02 september**	**18 september**	**4 september**	Distriktsmöte	6-7 okt

KRYSSET BÖRJE NORDSTRÖM

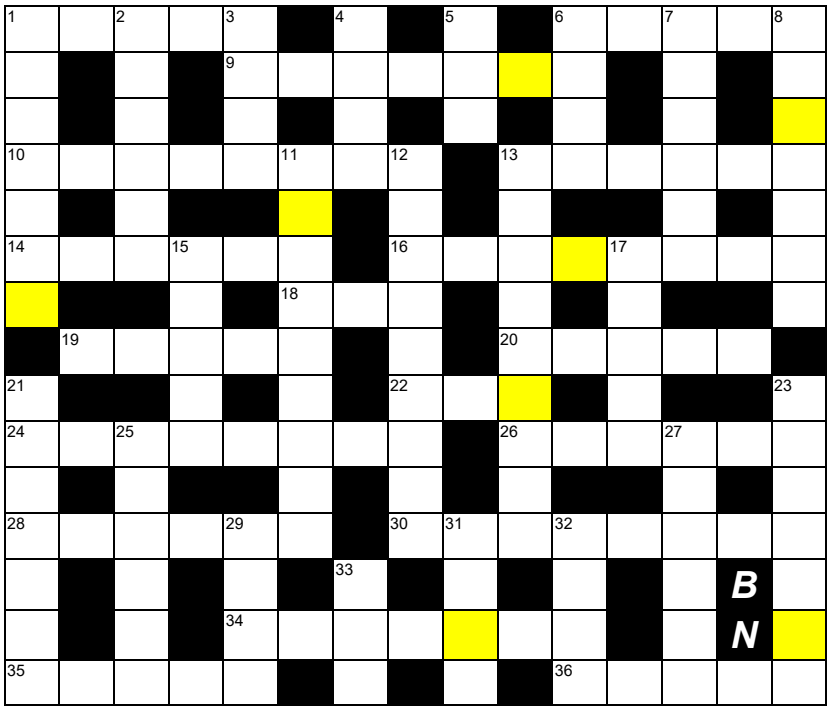
Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett ”lösenord”.
Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.
Du kan även maila lösenordet till oss :

avd.68@holmenpaper.com

Bland de inlämnade rätta svar kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter
2: pris 1 st trisslotter

Lodrätt

1. Startade i Motala Ström
2. Var Anckarströms pistol
3. Köptes av Statoil 1985
4. Näs
5. Innerhörn
6. Kan minut vara
7. Bacill
8. Spegelblänk
10. Reglering
11. Bill Nilssons gebit
12. Fordon med krom & fenor
13. Får ej regna bort
15. Jeanstyg
17. Hans höger kändes nog
20. Israelisk terrororg.
21. Mångårig ordförande
23. Småbonde förr
25. Gammalt bruk vid Älmsta
27. Nazistiskt "kvällsnöje"
29. Har man operationspatienten
31. Slutord i kyrka
32. Snoa
34. Vårtermin
33. Omodern

Vågrätt

1. Skal
6. Brolin
7. Kalle Moraeus
9. Står ibland före Karl
10. Morddrabbat eng. Grevskap
13. Stöddig
14. Vidrört lätt
16. För forsränning
18. Mitt i Norge
19. Gott med gin
20. Skrev Astrid L.
22. "Avdragstant"
24. Fälldes över Nagasaki
26. Ort med masugnsruin
27. Viadukt
28. Kattfot eller författarinna
29. Hitlers "livvakt"
30. Sörmland & Uppland
34. Vatten kring Visingsö
35. Aktuellast
36. Fibrer från larver

Jubileumsåret har börjat

100 ÅR

PAPPERS AVD 68

MEDLEMSDAGEN

- **Korvgrillning**
- **Mini tivoli för barn**
- **Mysticman uppträder**
- **Bio på kvällen**

Plats: Hallstaviks centrum

När: den 5 september kl. 10.00

MEDLEMSFEST

- **Tre rätters middag med vin/öl paket**
- **Dansband**
- **Trubadur i puben**

Plats: Folkets Hus i Hallstavik

När: den 26 sept., den 3 okt. och 10 okt.

LAYOUT: Pappers avd 68
FRAMSIDA: Aleksandar Srndovic
BAKSIDA: Aleksandar Srndovic
NÄSTA NR: September 2015
ANSVARIG UTGIVARE :
Aleksandar Srndovic

REDAKTIONEN:
Anders Lidén
Roger Berglund
Taisto Hautala
Aleksandar Srndovic

KONTAKT: Pappers avd 68
Tyskavägen 1
763 81 Hallstavik
0175 26 390
www.avd68.com